

Instruktioner – Kommunernas finansiella tillgångar och skulder

Uppgifter om kommunernas och regionernas finansiella tillgångar och skulder används främst för finansräkenskaperna som är en del av nationalräkenskapssystemet. Syftet är att ge information om finansiella tillgångar och skulder samt finansiellt sparande och finansiell förmögenhet för olika samhällssektorer.

Uppgifter samlas in kvartalsvis där samtliga regioner och kommuner med fler än 30 000 invånare ska besvara undersökningen varje kvartal. Kommuner med färre invånare lämnar uppgifter endast vid kvartal 4.

Blanketten innehåller uppgifter om finansiella tillgångar och skulder samt specifikationer av dessa. Vid kvartal 4 efterfrågas även uppgifter om derivat och räntekostnader.

Innehåll

Nyheter 2021	3
Att arbeta med formuläret	3
Allmänt	3
Kontroller	4
Övriga upplysningar.....	4
Samstämmighet mot Räkenskapssammandraget	4
Värderingsprinciper	5
Samhällssektorer.....	6
Instruktioner	8
Finansiella tillgångar	8
Specifikation av finansiella tillgångar	8
Skulder	9
Specifikation av skulder	10
Derivat.....	10
Räntekostnader/Ränteintäkter	11

Nyheter 2021

Blanketterna har anpassats till den nya kontoplanen Kommun-BAS 21.

Matris A5 avseende osäkra fordringar finns nu alltid synlig. Rad 382 samlas in istället för att länkas (tidigare från rad 1753). Alla värdereglerade kortfristiga fordringar som avser lån ska redovisas på denna rad.

Matris B4 har sammanfogats med matris B5 för att få en mer korrekt bild av årets förändringar av obligationslån. Två nya uppgifter tillkommer:

- Rad 661 Belopp över nominellt värde för obligationslån emitterade i utlandet som är utgivna till överkurs
- Rad 661 Belopp under nominellt värde för obligationslån emitterade i utlandet som är utgivna till underkurs

Att arbeta med formuläret

Allmänt

Formuläret innehåller följande avdelningar:

- Finansiella tillgångar
- Specifikation av finansiella tillgångar
- Skulder
- Specifikation av skulder
- Derivat (gäller enbart kvartal 4)
- Räntekostnader & ränteintäkter (gäller enbart kvartal 4)

I avdelningen Kommunens kontaktperson hämtas uppgifter från senast inrapporterat kvartal. Kontrollera dessa uppgifter och ändra om de är felaktiga.

- Alla celler i blanketten är låsta förutom de celler där uppgifter ska fyllas i.
- Endast numeriska värden är tillåtna (förutom i kommentarsfältet eller där annat anges).
- Samtliga belopp anges i tusentals kronor (tkr), utan decimal.
- Om ett belopp utgår ett kvartal, skriv 0 i den cellen.

I den första kolumnen finns förtryckta belopp från senast inlämnat kvartal. Det finns även en kolumn där differensen mellan tidigare period värde och aktuell periods värde visas.

Det finns ett antal fristående frågor utanför de stora siffermatriserna. Det är viktigt att även dessa frågor besvaras i sin helhet. Det är inte möjligt att skicka in blanketten om inte alla frågor besvarats.

Den extrainformation som insamlas vid kvartal 4 görs på begäran av Eurostat och avser föregående helår. Det kan vara så att bokföringen enligt Nationalräkenskaperna skiljer sig från kommunal redovisning. Då Nationalräkenskaperna ligger i fokus kan det hända att det krävs bokföringsmässiga justeringar vid uppgiftslämnandet.

Kontroller

I blanketten finns ett antal kontroller inbyggda, t ex. om stora förändringar skett mellan redovisningstillfällena. Dessa skall då kontrolleras och justeras, eller förklaras med vilken händelse som ligger bakom, vilken som var motpart och hur stort belopp det gällde.

Kontrollerna måste åtgärdas eller kommenteras för att det ska vara möjligt att skicka in blanketten.

Övriga upplysningar

- Det är kommunens tillgångar och skulder som ska rapporteras. Inte koncernens.
- Ingenstans i blanketten ska det nettoredovisas.
- Ingenstans i blanketten ska det finnas interna poster.
- För att ändra ett tidigare inskrivet värde, aktuellt kvartal, är det viktigt att trycka på Spara-knappen längst ner på sidan för att registrera det nya värdet. Önskar man ta bort ett tidigare angett värde, aktuellt kvartal, måste man ange värdet 0 (noll).

Samstämmighet mot Räkenskapssammandraget

Uppgifterna i kvartal 4 jämförs mot de uppgifter som lämnas i Räkenskapssammandraget (RS) för kommuner under våren. Det är viktigt med jämförbarhet mellan dessa undersökningar, eftersom båda används som underlag av Finansräkenskaperna vid beräkningar av finansiellt sparande och EDP rapporteringen.

Följande uppgifter ska stämma överens:

- Aktier och andelar (kort- och långfristiga)
- Obligationer och andra värdepapper (kort- och långfristiga)
- Summa långfristiga fordringar
- Grundfondskapital
- Kundfordringar
- Summa diverse kortfristiga fordringar
- Summa förutbetalda kostnader och upplupna intäkter
- Certifikat

- Kassa och bank
- Summa långfristiga skulder
- Summa kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder
- Leverantörsskulder
- Upplupna kostnader för pensioner
- Summa skulder

Vi är medvetna om att dessa uppgifter till viss del kan vara preliminära vid inlämnandet av KTS och att de kan komma att ändras till RS.

Värderingsprinciper

I blanketten efterfrågas redovisning av finansiella tillgångar och skulder till bokfört värde. I specifikationen av svenska börsnoterade aktier redovisas dessa till det senaste eller senast kända marknadsvärdet. Derivat redovisas till marknadsvärde enligt anvisningar i avsnittet om derivat. Skuld i kommuncertifikat samt obligationslån ska redovisas både till bokfört och nominellt värde. Finansiella tillgångar och skulder ska redovisas i enlighet med följande definitioner:

Bokfört värde: Det värde till vilket tillgång/skuld upptagits i redovisningen.

Marknadsvärde: Det värde till vilket tillgång/skuld värderats enligt senast betalkurs på balansdagen (gäller tillgångar och skulder vars värde noteras på en auktoriserad börs eller annan auktoriserad marknadsplats).

Nominellt belopp: För nollkupongare sker försäljning till ett lägre värde än det nominella (= nominellt belopp minus överenskommen ränta). Det bokförda värdet hos kommunen ska vid varje tidpunkt vara försäljningsvärdet (= det kommunen erhöll vid emissionen) plus den upplupna räntan från emissionstillfället. Det bokförda värdet ska således successivt öka fram till inlösen då det nominella värdet som är angivet på värdepappret återbetalas.

Samhällssektorer

Vissa uppgifter redovisas med uppdelning på sektorer enligt SCB:s standard för institutionell sektorindelning, INSEKT 2000, enligt direktiv från EU.

Utlandet	Företag och institutioner med adress utanför Sverige. Även t.ex. en filial eller ett verksamhetsställe i utlandet som tillhör ett svenskt företag.
Offentlig sektor	
Staten	Statliga myndigheter t.ex. Riksförsäkringsverket, Kammarkollegiet, Riksgäldskontoret. Offentliga fonder och stiftelser
Kommuner & Regioner	Kommuner, Regioner, SKL, kommunalförbund. <u>Inte</u> kommunägda företag.
Kommunägda företag	Bostadsstiftelser och andra icke-finansiella företag där ni ensamma eller tillsammans med annan kommun eller region äger minst 50% av aktie- eller andelskapitalet. Dotterbolag till kommunägda företag. I de fall då sektor kommunägda företag saknas ska dessa anges under icke-finansiella företag.
Kommunägda bostadsföretag	Bostadsföretag där kommunen äger minst 50% av aktie- eller andelskapitalet.
Socialförsäkring	AP-fonderna och Premi pensionsmyndigheten.
Finansiella företag	
Banker	Även filialer i Sverige som tillhör utländska banker.
Bostadsinstitut	Bolag som har till huvuduppgift att finansiera bostäder, t.ex. Nordea Hypotek AK, Stadshypotek AB, SBAB, FriSpar Bolån AB.
Övriga finansiella företag	
Försäkringsföretag	Försäkringsbolag samt understödsföreningar. Kommunernas ömsesidiga försäkringsbolag. Företags pensionsstiftelser.

Kreditmarknadsbolag	Kreditmarknadsbolag och finansbolag. Kommuninvest i Sverige AB (om inte annat anges). Svenska Skeppshypotekskassan och Sveriges Allmänna Hypoteksbank.
Andra exempel	Riksbanken, värdepappersfonder, värdepappersbolag, fondkommissionärer, finansiella serviceföretag, investmentsbolag, finansiella företags icke-vinstdrivande organisationer.

Övriga redovisningsgrupper

Icke-finansiella företag	Alla företagsformer (utom enskild firma) och stiftelser som <u>inte</u> är finansiella företag. Statliga affärsverk, statliga företag. Företagens personalstiftelser och företagens icke-vinstdrivande organisationer, t.ex. bransch- och arbetsgivarorganisationer. Kommunägda bolag i de fall då den sektorn inte finns angiven.
Hushåll	Fysiska personer, dödsbon, enskilda firmor.
Övriga motparter	Ideella föreningar. Svenska kyrkan. Icke-vinstdrivande organisationer som tillvaratar hushållens intressen, t.ex. välgörenhetsorganisationer, trossamfund, politiska partier, arbetstagar- och yrkesorganisationer, erkända arbetslöshetskassor och idrottsföreningar.
Kommuninvest i Sverige AB	Kommuninvest i Sverige AB ska redovisas under Övriga finansiella bolag där inte annat anges.

Instruktioner

Nedan följer allmänna instruktioner samt beskrivning av specifika rader.

Finansiella tillgångar

I hela enkäten efterfrågas direkta innehav i finansiella instrument.

Fondinnehav

Innehav i ränte- eller blandfonder redovisas på raderna för aktier och andelar 0202 eller 0204 beroende på motpart. För att avgöra om en ett fondinnehav är svenskt eller utländskt utgår man från vart den är registrerad. En fond som är registrerad i Sverige ska redovisas som en svensk fond även om de placerar i utlandet. Vid osäkerhet kan man använda fondens ISIN-kod.

Obligationer/Certifikat

För innehav i obligationer och certifikat så efterfrågas direkta innehav där kommunen själv äger värdepappret i fråga, inte underliggande tillgångar i fondinnehav.

Rad 111

Ange det bokförda värdet på svenska börsnoterade aktier. I specifikationen av finansiella tillgångar ska marknadsvärdet anges.

Rad 111-114

Ange bokfört värde exklusive värdering.

Rad 121-129

På dessa rader ingår även certifikat med ursprunglig löptid längre än 1 år.

Rad 119, 129, 139

Nedskrivningar av värdepapper och fordringar/lån anges med minustecken.

Rad 139 & 1753

Ange det totala osäkra värdet av tillgången/lånet där del eller hela tillgången/lånet reglerats p.g.a. osäkerhet.

En osäker fordran/tillgångslån (engelska: non-performing loan) är en fordran vars räntebetalningar inte betalats på 90 dagar eller mer, eller en fordran där det finns skäl att misstänka att hela eller del av fordran inte kommer att betalas tillbaka. I de fall där kommunen inte har ett konto avsett för detta, vore det önskvärt att lägga till ett sådant. I annat fall får en ungefärlig uppskattning göras.

Rad 262

Kassa, plusgiro och bank ska inte redovisas med negativt belopp. Om så behövs ska beloppet istället redovisas på skuldsidan på rad 506: kortfristiga lån från banker.

Specifikation av finansiella tillgångar

Förehavanden mot de egna bolagen är särskilt intressanta ur Eurostats perspektiv.

Rad 321-333

För aktier ska ökning och minskning av aktieinnehavandet anges på separata rader. Den utgående balansen på rad 333 ses som ett

hypotetiskt marknadsvärde på aktierna och ska innefatta aktier i kommunägda företag (rad 113) + kortfristiga placeringar i kommunägda företag (rad 0203) – värderegleringen för dessa (del av rad 119).

Rad 322

Detaljerade uppgifter om aktieägartillskott/kapitaltillskott och återköp av onoterade aktier ska anges. Totalbeloppen behöver delas upp och redovisas per företag.

Om ett kommunägt företag sålts ut/privatiseras det skett en försäljning/privatisering av ett kommunägt bolag ska försäljningspris specificeras per bolag.

Rad 381-384

På rad 381 och 393 anges de kortfristiga respektive långfristiga värdereglerade fordringar som avser lån. På rad 382 och 384 ska de totala värdena på kortfristiga respektive långfristiga fordringar som är osäkra och avser lån anges. Det innebär värdereglerade fordringar samt osäkra icke värdereglerade fordringar. Med osäkra icke värdereglerade fordringar avses fordringar som eventuellt inte tas upp som osäkra i den egna redovisningen. Här ska ni redovisa fordringar där:

- Amortering eller räntebetalning är mer än 90 dagar försenade.
- Betalningar försenas även via överenskommelse, t.ex. då ränta försenad över 90 dagar har blivit kapitaliserad, då lånet refinansierats eller då gäldenären får uppskov med betalningar.
- Det finns andra goda skäl att misstänka att gäldenären inte kan betala.

Rad 341-352 & 361-372

För tillgångslån ska nyutlåning rapporteras på en egen rad och amortering på en egen rad. Del som avser nedskrivningar och eventuella efterskänkningar ska även anges. Detta ska redovisas både för långfristiga fordringar samt kortfristiga fordringar till kommunägda bolag.

Eventuella följdfrågor kommer att visas i blanketten, beroende på vad som redovisas i ovanstående specifikationer.

Skulder

Det är viktigt att samtliga lån redovisas, även t.ex. lån som kommunen tar i eget namn för att sedan lånas ut till kommunägda företag.

Rad 4402 & 5013

På dessa rader redovisas belopp avseende lång- och kortfristiga låntagna av kommunägda företag som kommunen under året övertagit. Belopp ska specificeras här då kommunen övertagit lån från kommunägt företag för att täcka vid förlust alternativt hindra bolaget från att gå i konkurs.

Raderna avser inte lån där kommunen fått marknadsmässig kompensation för de lån som övertagits, sådana lån ska föras upp som en fordran mot bolaget på tillgångssidan.

Rad 501-508	Kortfristig del av långfristig skuld ska <u>inte</u> delas upp på dessa rader, utan anges på rad 5012.
506	Här ingår även utnyttjad checkkredit med ursprunglig löptid upp till 1 år.
ECP-program	SCB har ett behov av att kunna särskilja de två skuldinstrumenten räntebärande värdepapper och lån. Upplåning genom ECP-program ses som ett räntebärande värdepapper och ska därav redovisas som kommuncertifikat på rad 481 alternativt 481 beroende på löptid.
Rad 4302 & 4303	<p>Specifikation av skulder</p> <p>På dessa rader anges det totala beloppet för över-/underkurser som blivit vid emission av obligationer utgivna i kommunens eget namn. Det gäller samtliga historiska återstående över-/underkurser som sedan periodiseras ut över obligationens löptid. Stocken ökar vid nya emissioner till överkurs och minskar vid periodisering av ränta/kupong.</p>
Rad 661 & 662	På dessa rader anges det totala beloppet över-/underkurs för obligationer som emitterats under året. Detta ska motsvara hur mycket mer/mindre pengar kommunen erhållit vid emittering jämfört med det nominella värdet som står på obligationen.
Allmänt	<p>Derivat</p> <p>Derivat redovisas enbart vid kvartal 4 där årets periodiserade transaktioner ska anges. Även marknadsvärdering av swapparna vid årets slut ska anges. Övriga derivat redovisas summerade till marknadsvärde på ett eget konto med årets transaktioner angivna separat.</p> <p>Det är <u>inte</u> det underliggande tillgångsvärdet eller räntebetalningar i underliggande tillgång som ska anges. Om inget marknadspris finns tillgängligt kan man som ett första steg kontakta den bank (alternativt värdepappersbolag) där derivaten är köpta av för att få hjälp. Annars kan man göra en uppskattning av marknadspriset t.ex. baserat på noterat marknadspris på ett snarlikt instrument. Om det ändå inte är möjligt att marknadsvärdera derivatet sätts värdet till 0 (noll).</p>
Swappar	Swappar används till att förändra räntekostnaderna på ett lån (räntesatsen) eller en obligation (kupongen). Syftet är att antingen minska/öka räntebindningstiden, eller att byta en fast ränta mot en rörlig eller tvärtom. När man ingår ett swappavtal/kontrakt, som räknas som ett derivatinstrument, innebär detta att räntekostnaderna förmodligen kommer att ändras jämfört med om man inte hade ingått ett avtal. Man kan också se det som att man kommer göra en vinst genom swappen eller en förlust.

Swappar kan marknadsvärderas. Värdet förändras när marknadsräntan går upp, ner, eller när en betalning görs. Den underliggande tillgången tas inte med i marknadsvärderingen.

Swappen eller swapparnas betalningsflöden redovisas under perioden/året (periodiserade). Inbetalningar (till kommunen) redovisas som erhållen ränta och utbetalningar (från kommunen) redovisas som betald ränta. Det är dessa betalningar som skall redovisas kopplade till varje enskild swapp och som sedan aggregeras i blanketten. Är marknadsvärdet på swappen positivt vid årets slut skall alla in- och utbetalningar redovisas var för sig på tillgångssidan. Är marknadsvärdet negativt vid årets slut skall alla in- och utbetalningar redovisas var för sig på skuldsidan. Det vill säga, alla tillgångsswappar med flöden (in- och utbetalningar var för sig) summeras ihop och alla skuldswappar med flöden summeras ihop.

Har en swapp avvecklats under året skall alla årets in- och utbetalningar, fram till avvecklingen, redovisas på tillgångssidan om swappen gått med vinst, och på skuldsidan om swappen gått med förlust. Går det inte att veta vilket (vinst eller förlust) redovisas in- och utbetalningarna på skuldsidan.

Räntekostnader/ränteintäkter För avstämning av uppgifterna ska räntekostnader och ränteintäkter redovisas både inklusive och exklusive swapppåverkan. Ange hur stora årets räntekostnader/ränteintäkter hade blivit ifall inga swappkontrakt hade ingåtts. Ange även hur stora räntekostnader/ränteintäkter hade blivit om man räknar med swappkontraktens påverkan. Skillnaden mellan dessa redovisade värden beror på swappkontrakten och ska enligt Finansräkenskaperna bokföras som transaktioner i derivat.

Övriga derivat

Eventuella premiebetalningar räknas som en transaktion (betalning) i övriga derivat. För övriga derivat redovisas erhållen betalning på tillgångssidan om derivatkontraktet avvecklades med en vinst och betalning ut på skuldsidan ifall derivatkontraktet avvecklades med en förlust.

Räntekostnader/Ränteintäkter

Årets totala räntekostnader och ränteintäkter ska redovisas på samma sätt som i RS.

Rad 900

Räntekostnader som tillhör konto 296 och därmed redovisas på rad 551 (Upplupen kostnad för pensioner, avgiftsbestämd del) i blanketten, ses detta som ett lån och därmed ska denna ränta ingå i årets totala räntekostnader. Övriga räntekostnader tillhörande pensionsskulden ska inte ingå.